

Tisztelt Egyetemi Tanács, kedves vendégeink, s mindenekelőtt kedves fiatal Kollégáim!

Bekövetkezett, már el is múlt életemek egyik legjelentősebb pillanata: a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Tanácsa a Jog- és Államtudományok doktorainak sorába fogadta eddigi növendékeit. Születés, öntudatra ébredés, érettségi után a hivatásra alkalmasság okiratának átadása, a hivatás melletti eskü letétele történt meg veletek, valósult meg Általatok.

Születését az ember megéli, ajándékba kapja. Öntudatra is szülei és Teremtője ébresztik. Az iskolán egyre érő egyéni munka viszi ugyan végig, de nevelik, növelik családjá és tanárai. Az útnak most befejezett szakaszán saját döntése alapján, saját erejéből ment végig mindenki. A tanár, az egyetem, az élet iskolája kínálnak: a választás, a töltekezés, az azonosulás azon múlik, aki maga akarataból rálép az útra és becsülettel, figyelemmel, akarattal végig járja.

Öt évvel ezelőtt, beiratkozásotokkor nyilatkoztatok, hogy e Katolikus egyetem szellemében, legjobb tehetségek szerint törekesztek méltóvá válni ahhoz a lehetőséghez, amit az egyetemre felvétel jelent. Akkor ködben volt minden nehézség, messze távolban az út be sem igen látható vége. Úgy tűnt, új játéknak, mulatságnak, a felnőtt kor első szakaszának indultok neki az ifjúság nem csüggedő, nem aggódó lendületével.

Általatok vált először teljesezővé a magyar katolikus egyház álma a közélet számára előkészítendő értékhordozó jogászok oktatásáról. Megvalósult, hogy azonnal sorozatos kérdőjelek elé álljon: hol, miből, milyen hivatalos értékeléssel lehet megvalósítani. Nem hiszem, hogy azok közül, akik a kísérletre vállalkoztak, sokan bíztak volna olyan kiteljesedésben, amelyet megéltünk. De úgy hiszem, Ti fiatal kollégák bíztatok benne. Bíztatok az ifjúság jobb belátás ellenére is álmodó, a maga célját mindenáron elérni vágyó erejével. És ez a bizalom ölt most testet azokban a diplomákban, amelyeket kezetekben tartotok!

Az induláskor vállaltátok a munkát legjobb tehetségek szerint. Ma a diploma átvétele előtt, a választott pályára lépés első pillanatában, ünnepélyes esküt tettetek. Esküt e hivatás gyakorlására, a hívásnak megfelelésre, az igazság és a biztonságot adó béke őrzésére. Vállaltátok, hogy hatalomban szolgálj lesztek az alávetetteknek, ügyében támasza lesztek az elesetteknek, védői az igazságnak, éber keresői a közjavának!

Mindenkinek mindene lettem, hogy mindenkit üdvöztsek! – mondta az Apostol. Ez legyen a Ti jelmondatotok is! *Iustum, aequum, salutare* – jogos, igazságos, és üdvös, célravezető életre kell vállalkoznotok! Ne áltassátok magatokat – a mesterünket üldözték, minket is üldözni fognak! A jog keresése helyett az *in fraudem legis* utat – egyenes helyett a csavarost fogják elvárni, és elfordulnak Tőletek, ha nem hajoltok a kerülőre. Az egyenlő elbánás követelményével szemben nem létező okon méltányosságot fognak számonkérni rajtatok, a méltányos eljárás esetén szemetekre fogják vetni, hogy megtöritek az egyenlő mértéktől eltérés tilalmát! Ha az egyedül célszerű üdvös út felé hívjátok, terelitek a Rátok

bízottakat, majd megvádolnak, hogy titkos önös érdek irányít Benneteket! Nem könnyű pálya a jog és igazság egyedül célra vezető útja!

Az előttetek álló hivatás: tanúságot tenni az igazságról! S bízhattok benne, amíg hívek maradtok ehhez a hivatáshoz, mind aki igazságból való, hallgatni fog rátok, összefog Veletek. Csak ne higgyétek, hogy úton-útfélen a valódi igazság mindig megterem, hogy tömegek fognak tódulni az igaz szó után. Előfordulhat, hogy épp igazságotok miatt fordulnak el tőletek, zárnak ki Benneteket a közéletből, bélyegeznek meg a társadalom könyörtelen, rövidlátó és felületes ítéletével. De Ti – Ulpianus mondta – az igaz filozófia, a bölcsesség szeretetének papjai lettetek, nem szabad megtántorodnotok. A jó és igazságos út az utatok, az egyetlen célba vezető út bajainkból.

Szívünk örül, ha végig nézünk soraitokon. Csillogó szemmel, emelt fővel, szinte már indulni türelmetlen lélekkel álltok előttünk. Szinte érezzük: *iam mens praetrepidans avet vagari, iam laeti studio pedes vigescunt* – vágyódik már a lélek a kalandra, a láb vidám menetre indulóban. Szívünk örül és mégis összeszorul. Nem az elválás bánata miatt: Ti itt maradtok e falak között. Nem múló ifjúságunk érzetében - a jól végzett munka a mi szívünket is örömmel tölti el. De milyen kevesen vagytok a feladatra, milyen kicsiny a nyáj, amint nekivág a rögös útnak, az ellenséges vagy közömbös környezetnek. Nem szedik szét mindenfelől rá törő veszélyek?

Edzett-e eléggé lelketek acélja, szellemetek élet nem fogja-e rozsdá? Ez az, amit félünk, bár szívből remélünk!

Indultok és jól van ez így. A gyermek elhagyja apját és anyját, a madár a fészket, a diák az alma Matert. A távozó gyermekén rajta a szülői szem, a fészekhagyó madarat óvó anya kíséri. A diákkal is vele megy, vele marad az Alma Mater szeretete, aggódó imája, bízó reménysége! Nem ad ki többé e Kar jogi diplomát úgy, hogy Hozzátok is ne szóljon, a távolba is hírt ne vigyen: a Kar doktorainak, akiket illet, fogjuk évről - évre hírül adni, kikkel bővült az első csatasor, kik lépnek példátokon okulva, bízón nyomotokba!

Ne félj, kisdéd nyáj! Veled marad a pásztor! Ne félj, mert el nem vehetik Tőled a kincset, amit helyesen gyűjtesz! Szórd szét bátran vagyonodat, oszd meg a rászorulókkal! Tedd fel a jó ügyre akár éltedet is, akkor leszel teljes, akkor marad Tiéd mindaz, ami fontos, mindaz, amit szeretsz, mindaz, amiért élni érdemes!

Gergely pápa mondotta: szerettem az igazságot és gyűlöltem az igazságtalanságot, ezért halok meg számkivetésben! De ő örökké él, mint az igazság bajnoka, akik pedig kivetették, rég mind elfeledve! Az jó hírért névért, az szép tisztességért – indulj, tizedik légió, a zászló után!

2000. június 23.

Zlinszky János dékán beszéde

Főtisztelendő Rektor Úr, tisztelt vendégeink, tisztelt fiatal kollégák!

Öt évvel ezelőtt a Villányi úti évnyitón fogadalmat tettünk arra, hogy megkísértjük a közel lehetetlent: saját erőből, szorgalommal és lelkesedéssel felépítjük a Pázmány Egyetem kebelén belül a modern magyar jogi oktatást. Mi, a tanári testület, megfogadtuk, hogy keresztény erkölcsi rend szerint, a modern tudományosságot és az évezredek szellemi tőkéjét egyesítve oktatunk Titeket. Vállaljuk a tutori munkát, a tanmenet kialakítását, megteremtjük az új tankönyveket. Szakítunk egy sor elavult vagy gátló szabállyal. Együttműködve megkíséreljük oktatói meglátások, gyakorlati igények és jövőbe néző elképzelések összhangját a közéletre és jogállamiságra nevelés iskolájában megteremteni.

Ti, a jelentkezett hallgatók, írásban köteleztétek magatokat a nehézségek vállalására, a becsületes és szorgalmas munkára. Vállaltátok az évenkénti megmérettetést a támogatások elosztásánál. A kényelmetlenséget, az igénytelenséget minden anyagiban, és az igényességet a szellemi teljesítményekben.

Közös vállálásunk gyümölcse beérett. Nem a mi bölcsességünk, ügyes számításaink miatt. Minden gyakorlatiasságunk mellett is vállalkozásunk eléggé reménytelen kilátásokkal indult. Nem ajándékok vagy anyagi javak nem várt bőségéből: nem kaptunk, majd kevesebbet kaptunk állami támogatásban, mint amennyiből más már megállapodott intézmények gazdálkodnak és – amint köztudomású – sanyarognak. De a jó vetés észrevétlen fejlődik akkor is, ha a munkás fáradtan pihen. Ha az Úr nem építi a házat, az építő hasztalan fárad – szabad-e bizalommal mondanunk, a mi házunkat építette, a mi munkánkat megáldotta az Úr?!

Rostand szép költeményében a Távols hercegnőről mondatja a trubadúrral: *L'inertie c'est le seul vice, maître Erasme! Et la seule vertu, c'est l'enthousiasme!* A főbűn, mester, a tétlenség és az egyetlen erény a lelkesedés!

Ez a lelkesedés a közös célért köt össze bennünket, tanárokat, diákokat és munkatársakat egymással, az alapító Magyar Katolikus Püspöki Karral, a minket körülvevő, munkánkat figyelő társadalom egy részével.

Persze a lelkesedés nem elég. A lelkesedés el is lankad. A semmiből kezdés dicső pillanatai után jönnek a „van, de nem elég” nehéz pillanatai: miért pont erre van, miért épp annak van? Ember a tanár is, ember a diák is – a könnyebb utat, ha van, megtalálja. Jöttek utánatok, az általatok tört ösvényen, szerencsésebb feltételekkel indulók – joggal érezhettétek néha: miért csak mi legyünk az úttörők, a lelkesek, a próbamalacok?

Nos, ahogy Deák Ferenc mondotta: valakinek elől kell mennie, hogy utána jöhessenek mások. Elsőnek lenni szép, bár nehéz szerep. Példaadó évfolyamot búcsúztat ma a

Pázmány Egyetem, s mondhatja indokoltan: éljenek a hozzátok igazodók, a Titeket követők.

Ti engem dékán úrnak és professzor úrnak mondtatok – és az is voltam, Számotokra, Értetek. Most immár kölcsönösen kollégák leszünk ugyanazon hivatás doktoraiként: „nem mondalak már alárendeltnek, hanem barátaimnak mondalak!” Mert mindvégig velem voltatok ezen az úton, amin végigmentünk. Megvitattuk annak buktatóit, biztattuk egymást a nehézségek között. Úgy remélem, kölcsönösen, erőt merítettünk egymás erejéből.

Hiszem, sokan hisszük, hogy szüksége van most útnak induló barátainkra, Rátok, ennek a kis országnak. Szeretettel készítettünk fel a feladatra, akkor is, ha kemények, határozottak voltunk. „Nagyobb szeretete senkinek sincs annál, mint aki életét adja barátaikért” – nem adja-e, apró cseppekben, napról-napra, vérért, idegeit, lelkét, életét a tanár tanítványaiért?!

Magatokkal vizitek útravalóként életünk részét: gazdálkodjatok vele jól! Még sok mondanivalónk lenne Nektek – noha sokat mondtunk eddig is –, de nem tudunk mindent szóval átadni. A kincset, ami ránk bízott, igyekeztünk bőven osztani: Ti is bőven osszátok az úton, mindazt, amitek van, mindazoknak, akik rászorulnak! Majd meglátjátok, sokan szorulnak rá! Ha nem is ismerik be, ha el is utasítják, ha ki is gúnyolnak eszméitekért, annál jobban rászorulnak. Ránk vár a világ, ez a harc a mienk, katonái vagyunk valahányan, énekeltük fiatal éveimben a cserkész-indulót. Elmondhatjátok joggal, Rátok vár a világ (ha nem is tudja). A harc, amelyet meg kell vívni Cyrano módjára egész sereg ős-ellenséggel – még akkor is, ha nem biztat siker – a Ti harcotok. Hazugság, előítélet, alku, gyávaság – ellenetekre fognak állni. De Isten szava hív: ember küzdj és bízva bízzál! Nem vagy egyedül: Én Veletek vagyok mindennap a világ végezetéig!

Akar valaki bármely harc katonája lenni ebben a háborútól, fegyvertől megcsömörlött, gyilkosságtól elhalmozott, ember életét nem tisztelő világban? Nem a béke rendjére teszünk esküt, nem az Úr békéjére van ígéretünk? Így van és mégis harc a mi harcunk. Sokszor hallottátok Leó császár mondását tőlünk: Nem csak karddal és sisakkal lehet védeni a jó ügyet. Védik azt hatalmas szavukkal a taláros rend tagjai, midőn felemelik hangjukat a gyenge, elesett jó ügye érdekében, s megmentik veszni látszó érdekét. E harcnak katonái vagyunk, katonái legyünk valahányan! Erre szól jogászi eskünk, erre hívtak meg Benneteket!

Útravalóul vizitek aggódó szeretetünket. Mindazt, amit átadni tudtunk és mindazt, amit megmutattunk, ha nem is tudatosítottátok. Útravalóul vizitek a célt: előttünk egy nemzetnek sorsa áll! Útravalóul vizitek a szabadságot: az igazság szabaddá tesz! Útravalóul vizitek a jelszót: keressük, ami jogos, igazságos és üdvös! Csak figyeljetek arra, hol használhatjátok mindezt, hol várnak Rátok szűkölködők: a jogot éber embereknek írták! Légy hát résen – mondta annak idején az angol cserkész-törvény. Nehéz időben (s mikor nem nehéz a mi időnk, magyaroké?!) Teleki Pál új jelmondatot adott: kötelességet keresek. Nem elég várni arra, hogy szólítsanak: a hivatásunk a kötelesség keresésére, felvállalására, rendületlen véghezvitelére szólít.

Bizonnyal még sok mondanivalónk volna Számotokra, de indulnotok kell. Talán el sem bírnatok sokkal több úti poggyászt, talán mi sem elég serényen csomagoltunk, amikor még volt rá idő. Ám ígéretünk van rá, hogy ha keressük, ha figyeljük, megkapjuk az igazság lelkét, aki megtanít mindarra, amire szükségetek van! Ne aggódjatok hát. Sem azon, hogy miből fogtok élni, sem azon, hogy hogy fogjátok megállni helyeteket. Bízhatok, van Kiben, miben remélhetek! S a Lélek, az igazság lelke, a szükséges pillanatban megtanít és eszetekbe juttat mindent, amire szükségetek van, amit tanultatok. Kérni kell és megkapjátok az igazság világosságát!

S ha valaha úgy érzitek, fogy az útravaló, kevés a muníció, gyertek vissza-vissza. Az Alma Mater vár és fogad Benneteket, hisz hozzá tartoztok. Ha viszont akad új nemzedék, amely Hozzátok fordul majd segítségért, gondolatért, eszméért, tanácsért, adjatok. Jó szívvel kaptátok, jó szívvel adjátok!

Barátaink, fiatal kollégáink, menjetek! Isten óvjon, áldjon és vezessen Mindnyájatokat!

2000. június 24.

Zlinszky János dékán beszéde

* * *

Forrás: Zlinszky János: A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Karának kezdetei. Budapest, Szent István Társulat, 2008. 349–353.